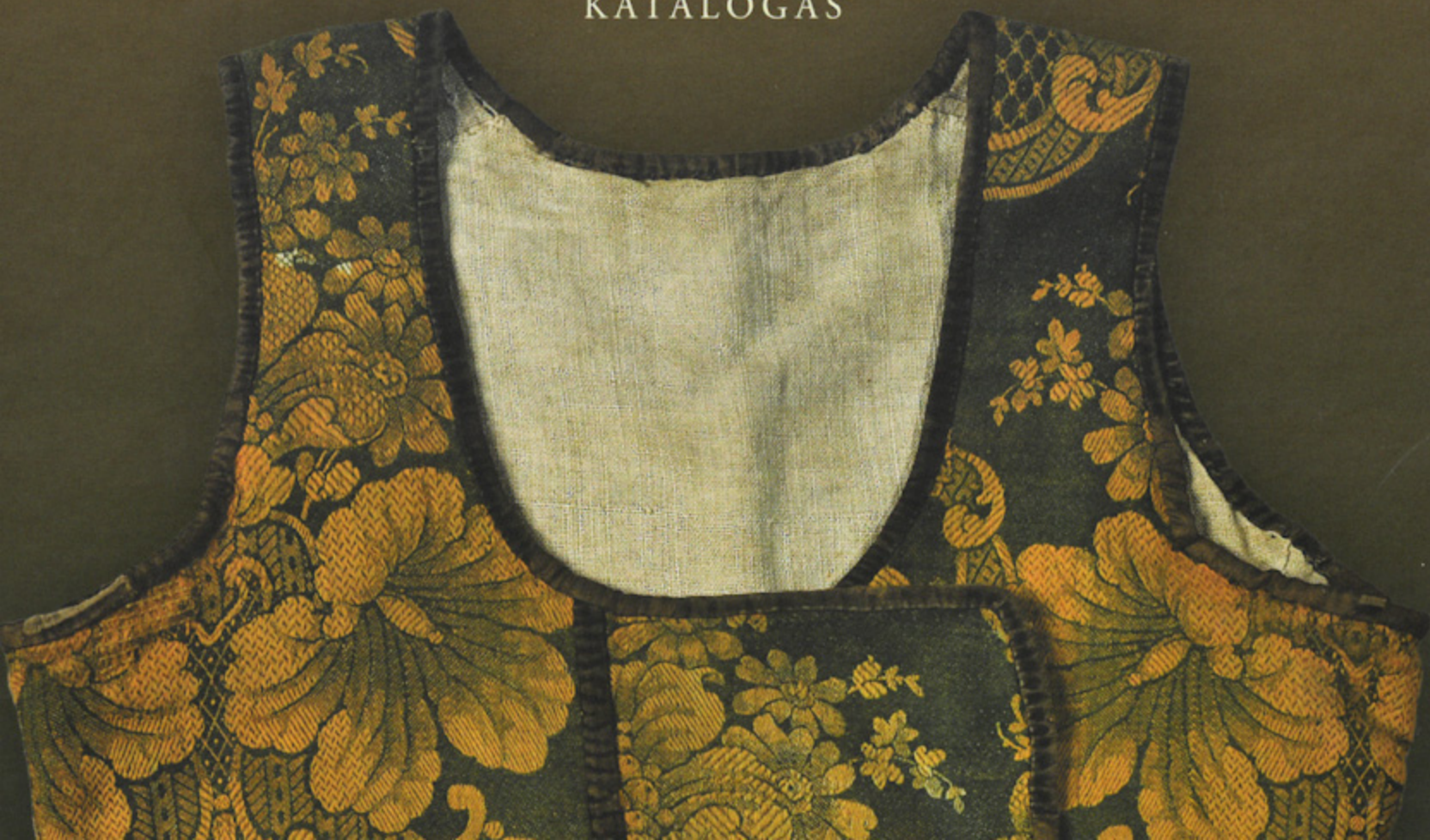

MARIJAMPOLĖS KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

TRADICINIAI DRABUŽIAI
IR JŲ DETALĖS

KATALOGAS

MARIJAMPOLĒS KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

TRADICINIAI DRABUŽIAI
IR JŲ DETALĒS

KATALOGAS

MARIJAMPOLĖS KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

TRADICINIAI DRABUŽIAI
IR JŲ DETALĖS

KATALOGAS

MARIJAMPOLĖS KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

TRADICINIAI DRABUŽIAI IR JŲ DETALĖS

KATALOGAS

Marijampolė, 2017

K 391(474.5)(084)
Tr-09

Rėmėjai	Lietuvos kultūros taryba Marijampolės savivaldybės administracija Marijampolės profesinio rengimo centras Algimanta Pabedinskienė Marija ir Jonas Labačiauskai
Sudarytojos	Danutė Katkuvienė, Asta Vandytė
Fotografai	Romas Linionis, Laurynas Bernotas

ISBN 978-609-422-144-6

© Marijampolės kraštotyros muziejus, 2017

© „Piko valanda“, 2017

Marijampolės Petro Kriaučiūno
viešoji biblioteka (Vytauto g. 20)
Informacijos skyrius Nr. 70
Invent. Nr. 174252

IVADAS

Šis leidinys – paskutinis tradicinės aprangos detalių tematikos katalogas. Jis apima dar neskelbtas XIX a. pabaigos ir XX a. pirmosios pusės drabužių dalis – sijonus, liemenes, papuošalus.

Visi iki šiol išleisti aprangos katalogai buvo sudaromi siekiant pateikti istorinę medžiagą šiandienos tautinių kostiumų kūrėjams. Tokios minties laikomasi ir šiame kataloge, todėl jame pateikiama ne visa muziejuje turima medžiaga, atspindinti XX a. aprangos įvairovę. Sudarytojų sprendimu atrinkti eksponatai, iliustruojantys devynioliktojo ir dvidešimtojo amžių sandūros nešiosenos ypatumus. Daugeliu atvejų eksponatų aprašai registracijos knygoje gana lakoniški. Tad neturint išsamių objektyvių duomenų, neišvengiamai teko remtis sava patirtimi ir nuomone.

Audimo tradicijos tęstinumui įrodyti leidinyje pateikta keletas drabužių, kurie iliustruoja XX a. pirmosios pusės madą, tačiau yra pasiūti iš rankomis austų audinių. Pateiktos archyvinės fotografijos ir tautinių kostiumų pavyzdžiai, atskleidžiantys jų kūrimo tendencijas.

Vis dėlto ne visas šiame kataloge esančias drabužių dalis galima beatodairiškai kopijuoti kuriant šiandienos tautinius kostiumus. Nuo XX a. septintojo dešimtmečio vyrauja nuostata remtis XIX a. vidurio ir antrosios pusės istoriniais pavyzdžiais. Viliamės, kad skaitytojas turės pakankamai patirties, žinių ir nuojaautos pasirinkti tinkamus pavyzdžius.

TRADICINIŲ DRABUŽIŲ DALYS IR PUOŠMENOS

Muziejaus rinkinyje esančios seniausios liemenės – kelių skirtingų sukirpimų. Lietuvoje plačiai paplitusio ištisinio kirpimo su skeltukais šonuose ir nugaroje, gilia iškirpte, priekyje iki liemens įsiūtu krūtinės įduru yra trys liemenės. Jos pasiūtos iš prabangių žakardinių audinių. Dviejų pakraščiai apsiūti kontrastingos spalvos juostele. Užsegamos kairėje krūtinės pusėje metaliniais kabliukais.

Seniausių Sūduvos kraštui būdingo pasiuvimo liemenių – su plačiu ilgu prieduru nuo liemens – rinkinyje yra du pavyzdžiai. Šios liemenės pasiūtos iš namuose austo vilnonio smulkiai dryžuoto dvynčio ir atlasinio audinio. Prieduras kirptas iš įstrižo audinio, jo plotis apačioje daugiau nei 3 metrai. Atkreiptinas dėmesys į puošybos detales. Ankstesni pavyzdžiai puošti augalinio ornamento pirktinėmis juostelėmis. Jos prisiūtos ties kaklo ir rankovių iškirptėmis. Rinkinyje yra dar 14 panašių liemenių, bet, sprendžiant iš šiūlo struktūros, vėlesnio laikotarpio. Spėjama, kad šios liemenės buvo pagamintos remiantis jau aptartais pavyzdžiais, o į muziejų pateko tikriausiai iš šokių kolektyvo. Jos visos vienodo pasiuvimo, iš panašaus audinio, skiriasi spalva ir puošybos elementais. Kaip laikmečio

KATALOGE PATEIKTŲ MUZIEJAUS EKSPONATŲ KILMĖS VIETOVĖS

Liemenės, švarkeliai / 28

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖ

Marijampolė / 12

Marijampolės sen.

Serbentiškių k. / 4

Turgalaukio k. / 1

Liudvinavo sen., Liudvinavo mstl. / 5

Igliaukos sen., Igliaukos k. / 1

Šunskų sen.

Mikulių k. / 2

Dielinės k. / 1

KALVARIJOS SAVIVALDYBĖ

Sangrūdų sen., Cyrailes k. / 1

NEŽINOMA VIETOVĖ / 1

Sijonai / 19

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖ

Marijampolė / 1

Marijampolės sen.

Serbentiškių k. / 1

Patašinės k. / 1

Trakiškių k. / 1

Liudvinavo sen., Liudvinavo mstl. / 3

Sasnaros sen., Puskelnų k. / 1

Šunskų sen.

Mokolų k. / 1

Mikulių k. / 1

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖ

Kaunas / 1

NEŽINOMA VIETOVĖ / 8

Kostiumai / 5

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖ

Marijampolė / 1

Igliaukos sen.

Igliaukos k. / 1

Raišupio k. / 1

Marijampolės sen., Igliskėlių k. / 1

KALVARIJOS SAVIVALDYBĖ

Liubavo sen., Liubavo k. / 1

Vyriški rūbai / 3

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖ

Liudvinavo sen., Avikilų k. / 1

VILKAVIŠKIO R. SAVIVALDYBĖ

Vilkaviškis / 1

Gražiškių sen., Stirniškių k. / 1

Aprangos detalės / 17

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖ

Marijampolė / 4

Marijampolės sen.

Adomiškių k. / 1

Trakiškių k. / 4

Tarpučių k. / 1

Liudvinavo sen., Užgirių k. / 1

Sasnaros sen.

Navasadų k. / 1

Vinčių k. / 1

Šunskų sen., Mokolų k. / 4

Karoliai / 14

MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖ

Marijampolė / 3

Marijampolės sen., Meškučių k. / 9

Liudvinavo sen., Užgirių k. / 1

Igliaukos sen., Gudiškių k. / 1

LITERATŪRA

Bernotienė S. *Lietuvių liaudies moterų drabužiai XVIII a. pab.–XX a. pr.* – Vilnius: Mintis, 1974, 277 p.

Šidiškienė I. *Būti lietuvi: etninio stiliaus apranga XIX a. pabaigoje–XX a. pirmojoje pusėje.* – Vilnius: Versus aureus, 2005, 224 p.

ISBN 978-609-422-144-6

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

MARIJAMPOLĖS KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

TRADICINIAI DRABUŽIAI IR JŲ DETALĖS

KATALOGAS

Sudarytojos Danutė Katkuvienė ir Asta Vandytė
Fotografai Romas Linionis ir Laurynas Bernotas
Redaktorė Nijolė Bagdonienė
Dizainerė-maketuotoja Birutė Strolytė

Tiražas 500 egz. Užsakymas 430
Leidykla-spaustuvė „Piko valanda“
Žemaitės g. 59, LT-68303 Marijampolė
Tel. / faks. (8 343) 54 216, el. p. leidyba@pikovalanda.lt

K 391(474.5)(084)

Tr- 09

